

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»

Факультет природничих наук
Кафедра анатомії і фізіології людини та тварин

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Патоморфологія та патофізіологія

Освітня програма	Лабораторна діагностика
Спеціальність	091 Біологія
Галузь знань	09 Біологія

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від “29” серпня 2019 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Патоморфологія та патофізіологія
Викладач (-і)	д.м.н., проф. Грицуляк Богдан Васильович
Контактний телефон викладача	066 386 4867
Е-mail викладача	kfa@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Нормативна
Обсяг дисципліни	90 год (3 кредити)
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua
Консультації	щотижня
2. Анотація до курсу	
<p>Патоморфологія і патофізіологія охоплює теоретичний і практичний матеріал дисципліни щодо патоанатомічних і патофізіологічних процесів в органах і тканинах: дистрофій, некрозу, апоптозу і атрофії, порушення кровообігу, компенсаторно-приспосувальних процесів, необхідних для лабораторних досліджень.</p>	
3. Мета та цілі курсу	
<p>Мета: Ознайомити студентів теоретично (із використанням мікропрепаратів, електронограм та лабораторних показників): цитологічні, гістологічні та функціональні зміни в органах і тканинах при пошкодженнях (дистрофіях), некрозі, атрофії, порушеннях кровообігу, компенсаторно-приспосувальних процесах та запаленні, зумовлених розладами обмінних процесів, типах імунних відповідей.</p> <p>Завдання: Допомогти студентам оволодіти цитогістологічними та лабораторними методами, розпізнати структурні і функціональні зміни в органах і тканинах при загальнопатологічних процесах.</p>	
4. Результати навчання (компетентності)	
<p>У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати: характер структурно-функціональних змін, зумовлених порушенням обмінних процесів при:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Дистрофія; - некрозі, апоптозі, атрофії; - порушеннях кровообігу; - компенсаторно-приспосувальних процесах; - імунно-патологічних станах. 	

ВМІТИ:

описати і трактувати в мікроперпаратах

- паренхіматозні дистрофії (білкову, гіаліново-крапельну, гідронічну, рогову, жирову, вуглеводну);
- стромально-судинні дистрофії (гіаліноз, амілоїдоз);
- змішані дистрофії (порушення обміну пігментів, мінерального обміну (утворення каменів));
- некроз, апоптоз, атрофію;
- загальні порушення кровообігу;
- місцеві порушення кровообігу (ішемія, інфаркт);
- компенсаторно-приспосувальні процеси (гіпертрофію, регенерацію, організацію);
- запалення;
- типи імунної відповіді.

5. Організація навчання курсу

Обсяг курсу

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	14
Лабораторні заняття	16
Самостійна робота	60

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний/вибірковий
III-й семестр	091 Біологія	I курс ОР «магістр»	нормативний

Тематика курсу

Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання, год	Вага оцінки	Термін виконання
------------	---------------	------------	---------------	-------------	------------------

Змістовний модуль 1. Пошкодження, некроз, апоптоз. Порушення кровообігу.

Лекція 1. Пошкодження (дистрофії). Паренхіматозні білкові дистрофії. Паренхіматозні жирові дистрофії. Паренхіматозні вуглеводні дистрофії. Стромально-судинні дистрофії. Змішані дистрофії. Порушення мінерального обміну. Утворення каменів. Діагностика	Лекція	[1-8]	Опрацювання лекції, 2 год	0	Згідно розкладу
Лекція 2. Некроз. Причини. Морфологічні ознаки, види. Апоптоз. Причини, прояви,	Лекція	[1-8]	Опрацювання лекції, 2 год	0	Згідно розкладу

значення. Атрофія. Види, прояви, значення. Діагностика.					
Лекція 3. Порушення загального кровообігу. Види, ознаки, причини розвитку, значення. Діагностика.	Лекція	[1-8]	Опрацювання лекції, 2 год	0	Згідно розкладу
Лекція 4. Порушення місцевого кровотоку. Класифікація, види, значення, діагностика.	Лекція	[1-8]	Опрацювання лекції, 2 год	0	Згідно розкладу
Тема 1. Пошкодження. Паренхіматозні білкові, жирові і вуглеводні дистрофії. Стромально-судинні дистрофії. Змішані дистрофії. Порушення мінерального обміну, утворення каменів. Діагностика.	Лабораторне заняття	[1-8]	2 год	1-5	Згідно розкладу
Тема 2. Некроз. Причини. Морфологічні ознаки, види. Апоптоз і атрофія. Причини розвитку, значення. Діагностика.	Лабораторне заняття	[1-8]	2 год	1-5	Згідно розкладу
Тема 3. Порушення загального кровообігу. Види, ознаки, значення. Діагностика.	Лабораторне заняття	[1-8]	2 год	1-5	Згідно розкладу
Тема 4. Порушення місцевого кровообігу. Класифікація, види, значення, діагностика.	Лабораторне заняття	[1-8]	2 год	1-5	Згідно розкладу
Змістовний модуль 2. Компенсаторно-приспосувальні процеси, запалення, імунно-патологічні стани.					
Лекція 5. Компенсаторно-приспосувальні процеси. Гіпертрофія. Гіперплазія. Регенерація. Загоєння ран. Метаплазія. Прояви, значення, діагностика.	Лекція	[1-8]	Опрацювання лекції, 2 год	0	Згідно розкладу
Лекція 6. Запалення: види, прояви, значення. Діагностика.	Лекція	[1-8]	Опрацювання лекції, 2 год	0	Згідно розкладу
Лекція 7. Імунно-патологічні стани. Характеристики імунної	Лекція	[1-8]	Опрацювання лекції,	0	Згідно розкладу

відповіді. Клітинна основа імунної відповіді. Типи імунної відповіді. Аномалії імунної відповіді. Аутоімунні хвороби. Діагностика.			2 год		
Тема 5. Компенсаторно-приспосувальні процеси. Гіпертрофія. Гіперплазія. Регенерація. Загоєння ран. Метаплазія. Прояви. Значення. Діагностика.	Лабораторне заняття	[1-8]	2 год	1-5	Згідно розкладу
Тема 6. Запалення. Види, прояви. Значення. Діагностика.	Лабораторне заняття	[1-8]	2 год	1-5	Згідно розкладу
Тема 7. Імунно-патологічні стани. Характеристики імунної відповіді. Типи імунної відповіді.	Лабораторне заняття	[1-8]	2 год	1-5	Згідно розкладу
Тема 8. Аномалії імунної відповіді. Аутоімунні хвороби. Діагностика.	Лабораторне заняття	[1-8]	2 год	1-5	Згідно розкладу

6. Система оцінювання курсу

Загальна система оцінювання курсу	<p><i>Поточний контроль</i> здійснюється під час проведення лекційних, практичних, індивідуальних занять і має на меті перевірку знань студентів з окремих тем навчальної дисципліни та рівня їх підготовленості до виконання конкретної роботи. Оцінки у національній шкалі («відмінно» – 5, «добре» – 4, «задовільно» – 3, «незадовільно» – 2), отримані студентами, виставляються у журналах обліку відвідування та успішності академічної групи.</p> <p><i>Модульний контроль</i> (сума балів за окремий змістовий модуль) проводиться на підставі оцінювання результатів знань студентів після вивчення матеріалу з логічно завершеної частини дисципліни – змістового модуля. Завданням модульного контролю є перевірка розуміння та засвоєння певного матеріалу (теми), вироблення навичок проведення розрахункових робіт, вміння вирішувати конкретні ситуативні задачі, самостійно опрацьовувати тексти, здатності осмислювати зміст даної частини дисципліни, уміння публічно чи письмово подати певний матеріал.</p> <p><i>Семестровий (підсумковий) контроль</i> проводиться у формі екзамену.</p> <p><i>Екзамен</i> – форма підсумкового контролю, яка передбачає перевірку розуміння студентом теоретичного та</p>
-----------------------------------	--

	<p>практичного програмного матеріалу з усієї дисципліни, здатності творчо використовувати здобуті знання та вміння, формувати власне ставлення до певної проблеми тощо. Оцінка знань студентів здійснюється за 100 бальною шкалою:</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th rowspan="2">Сума балів за всі види навчальної діяльності</th> <th rowspan="2">Оцінка ECTS</th> <th colspan="2">Оцінка за національною шкалою</th> </tr> <tr> <th>для екзамену, курсового проекту (роботи), практики</th> <th>для заліку</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>90 - 100</td> <td>A</td> <td>відмінно</td> <td rowspan="5">зараховано</td> </tr> <tr> <td>80 - 89</td> <td>B</td> <td rowspan="2">добре</td> </tr> <tr> <td>70 - 79</td> <td>C</td> </tr> <tr> <td>60 - 69</td> <td>D</td> <td rowspan="2">задовільно</td> </tr> <tr> <td>50 - 59</td> <td>E</td> </tr> <tr> <td>26 - 49</td> <td>FX</td> <td>незадовільно з можливістю повторного складання</td> <td>не зараховано з можливістю повторного складання</td> </tr> <tr> <td>0-25</td> <td>F</td> <td>незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни</td> <td>не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни</td> </tr> </tbody> </table> <p>50 балів студенти отримує під час проведення лабораторних занять; 50 балів студент отримує за складання екзамену.</p>	Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку	90 - 100	A	відмінно	зараховано	80 - 89	B	добре	70 - 79	C	60 - 69	D	задовільно	50 - 59	E	26 - 49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання	0-25	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни
Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS			Оцінка за національною шкалою																									
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку																										
90 - 100	A	відмінно	зараховано																										
80 - 89	B	добре																											
70 - 79	C																												
60 - 69	D	задовільно																											
50 - 59	E																												
26 - 49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання																										
0-25	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни																										
Вимоги до письмової роботи	<p>Підсумкова письмова робота до кожного змістовного модуля виконується у формі комплексної контрольної роботи. Екзаменаційний білет містить 4 описові запитання.</p>																												
Семінарські заняття	<p>За роботу на парах та самостійну роботу студент отримує максимум 30 балів, 20 балів студент може отримати за написання контрольної роботи.</p>																												
Умови допуску до підсумкового контролю	<p>Студент допускається до складання екзамену, якщо впродовж семестру він набрав сумарно 25 балів і вище.</p>																												
7. Політика курсу																													
<p>Організація навчального процесу здійснюється на основі кредитно-модульної системи відповідно до вимог Болонського процесу із застосуванням модульно-рейтингової системи оцінювання успішності студентів. Зараховуються бали, набрані при поточному опитуванні, самостійній роботі та бали підсумкового контролю. При цьому обов'язково враховується присутність студента на заняттях та його активність під час практичних робіт. Недопустимо: пропуски та запізнення на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття (крім випадків, передбачених навчальним планом та методичними рекомендаціями викладача); списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання, наявність незадовільних оцінок за 50% і більше зданого теоретичного і практичного матеріалу.</p>																													
8. Рекомендована література																													
<ol style="list-style-type: none"> Боднар Я.Я., Файфура В.В. Патологічна анатомія і патологічна фізіологія. – Тернопіль. – Укрмедкнига. – 2003 р. Боднар Я.Я., Кузів О.Є., Романюк А.М. Патологічна анатомія. – Тернопіль. 																													

- Укрмедкнига. –2003.
3. Биць Ю.В., Данилова Л.Я. Посібник до практичних занять з патологічної фізіології. – Київ. – Здоров'я. – 2001.
 4. Благодаров В.М. Патологічна анатомія. – Київ. – 1998.
 5. Струков А.І., Серов В.В. Патологічна анатомія Харків. Факт,2004. - 864с.
 6. Патоморфологія: національний підручник / за ред. В. Д. Марковського, В. О. Туманського. – К.: ВСВ "Медицина", 2015. – 936 с. // Morphologia. - 2016. - Т. 10, № 2. - С. 124-130.
 7. Михайлюк І.О. Загальна патологія: методичні вказівки. – Івано-Франківськ. – 2013.
 8. Шлопов В.Г. Патологічна анатомія. – Вінниця. – Нова книга. – 2004.

Викладач _____ проф. Б.В. Грицуляк